

Agenda – Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

Lleoliad: I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 3 – y Senedd **Marc Wyn Jones**
Dyddiad: Dydd Iau, 20 Gorffennaf 2017 Clerc y Pwyllgor
Amser: 09.15 0300 200 6363
SeneddNHAMG@cynulliad.cymru

1 Rhag-gyfarfod preifat

(09.15 – 09.30)

2 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

3 Craffu cyffredinol ar waith Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig

(09.30 – 10.45)

(Tudalennau 1 – 23)

Lesley Griffiths AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig – Llywodraeth Cymru

Dogfennau atodol:

Briff Ymchwil

Tystiolaeth ysgrifenedig gan Lywodraeth Cymru



Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

4 Papur i'w nodi

(10.45 – 10.50)

Llythyr gan y Llywydd ynghylch gweithredu Deddf Cymru 2017

(Tudalennau 24 – 26)

Dogfennau atodol:

Llythyr gan y Llywydd

Llythyr oddi wrth Cyfoeth Naturiol Cymru am Ardaloedd Morol Gwarchoddedig

(Tudalennau 27 – 35)

Dogfennau atodol:

Llythyr oddi wrth Cyfoeth Naturiol Cymru

5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer gweddill yr eitemau yn y cyfarfod hwn.

6 Trafod ymateb i'r llythyr gan y Llywydd ynghylch gweithredu Deddf Cymru 2017

(10.50 – 11.00)

(Tudalennau 36 – 39)

Dogfennau atodol:

Briff Cyfreithiol

Egwyl

(11.00 – 11.10)

7 Ymchwiliad i bolisi coedwigaeth a choetiroedd – trafod yr adroddiad drafft

(11.10 – 12.30)

Cinio

(12.30 – 13.00)

8 Cyflwyniad ar oblygiadau'r Bil Diddymu ar Flaenraglen Waith y Pwyllgor

(13.00 – 13.45)

9 Trafod Blaenraglen Waith y Pwyllgor

(13.45 – 14.00)

(Tudalennau 40 – 43)

Dogfennau atodol:

Blaenraglen Waith

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig Y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig

1. Mae'r papur hwn yn amlinellu rhai o'm blaenoriaethau a chamau gweithredu diweddar cyn fy nghyfarfod gyda'r Pwyllgor ar 20 Gorffennaf.

Gadael yr Undeb Ewropeaidd (UE)

2. Mae gadael yr UE yn parhau i fod ar frig fy agenda ac yn fater yr wyf yn rhoi cryn sylw iddo. Gan weithio gyda'n partneriaid, rydym yn ceisio sicrhau ein bod yn cael y canlyniad gorau posibl i'n sectorau ffermio, rheoli tir, bwyd a'r amgylchedd. Roedd yn bleser gennyf ymateb i adroddiad y Pwyllgor ar ddyfodol rheoli tir yng Nghymru yn ddiweddar ar amlinellu nifer o'm blaenoriaethau.
3. Mae ein Bord Gron ar Brexit i Randdeiliaid yr Amgylchedd a Materion Gwledig yn parhau i fod yn rym pwysig ac yn ffynhonnell bwysig o ddealltwriaeth ac arbenigedd. Mae'r ymgysylltiad cynnar a pharhaus hwn gyda phartneriaid allweddol wedi bod yn flaenoriaeth bwysig o ran gweithio i nodi'r goblygiadau llawn, yr heriau a'r cyfleoedd yn sgil gadael yr UE.
4. Yng Nghyfarfod y Ford Gron ym mis Mawrth cytunwyd i sefydlu saith Gweithgor i alluogi'r ford gron i ymwneud yn fwy â'r agweddau mwy manwl ar drefniadau pontio o'r UE. Bydd y grwpiau hyn yn cynnal dadansoddiad manylach yn y meysydd rheoli tir, deddfwriaeth a rheoleiddio, tystiolaeth a senarios, cadwyni masnach a chyflenwi, aer a hinsawdd, moroedd a'r arfordir a phobl a chymunedau. Mae'r holl grwpiau hyn wedi cynnal o leiaf un cyfarfod ac maent wrthi'n cytuno ar gynlluniau gwaith ar gyfer y dyfodol.
5. Rwyf wedi bod yn cymryd rhan weithredol mewn cyfarfodydd Gweinidogol Pedairochrog gyda'm cymheiriaid o'r Gweinyddiaethau Datganoledig eraill a Defra. Mae'r ymgysylltiad hyd yma â Defra i'w groesawu'n fawr o ystyried pwysigrwydd y portffolio Amgylchedd a Materion Gwledig i Gymru, ond nid yw'r cynnydd wedi bod mor gyflym ag y byddwn yn dymuno, yn arbennig yng nghydestun y pwysau amser o ran y trafodaethau am yr UE. Cafwyd rhagor o oedi yn sgil Etholiad Cyffredinol y DU. Gohiriwyd Cyfarfodydd Pedairochrog mis Mehefin a mis Gorffennaf gan Weinidogion y DU lle y bwriadwyd trafod opsiynau polisi ar gyfer y dyfodol.
6. Mae o'r pwys mwyaf bod y trafodaethau hyn yn symud ymlaen yn gyflym yn awr er mwyn rhoi trefniadau ar waith ar gyfer y cyfnod ar ôl gadael yr UE ac rydym wedi bod yn pwysleisio hyn ar bob lefel sydd ar gael inni.
7. Mae amaethyddiaeth yn faes sydd wedi'i ddatganoli'n llawn ers bron i ddau ddegawd ac rwyf yn glir ac yn benderfynol mai felly y dylai barhau. Rwy'n pwysleisio ar bob cyfle y ffaith bod yn rhaid i Gymru allu rhoi polisiâu ar waith sy'n ymateb i'n cyd-destun unigryw ac sy'n adeiladu ar ein cryfderau. Mae angen fframweithiau'r DU lle mae gennym feysydd cyffredin, ond mae'n hanfodol bod y fframweithiau hyn yn cael eu cytuno ar y cyd a bod gan Gymru lais cyfartal o ran y ffordd y cânt eu llunio.
8. O ran y dyfodol ar ôl Brexit, rwyf wedi ymgynghori'n eang ar y Polisi Adnoddau Naturiol ac rwy'n ddiolchgar am gyfraniad cynifer o'n rhanddeiliaid. Daeth yr

ymgyngoriad i ben ym mis Chwefror ac rwyf wedi bod yn ystyried yr adborth gan adeiladu ar y cyfleoedd a'r heriau a nodwyd yn yr Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol.

9. Rwyf wedi penderfynu gohirio, dros dro, cyhoeddi'r Polisi Adnoddau Naturiol er mwyn rhoi mwy o amser i allu dadansoddi'n llawn y nifer sylweddol o ymatebion a gafwyd i'n hymgyngoriad diweddar. Mae hyn yn arbennig o bwysig o ystyried y goblygiadau difrifol i'n fframweithiau polisi, deddfwriaeth a chyllido o ran ein hadnoddau naturiol yng Nghymru a'n sectorau allweddol sy'n eu defnyddio yn sgil ymadawiad y DU o'r Undeb Ewropeaidd.
10. Mae a wnelo'r Polisi Adnoddau Naturiol a mwy na rôl Llywodraeth Cymru neu'r sector cyhoeddus ehangach. Mae'n cydnabod bod Cymru gyfan yn elwa ar ein hadnoddau naturiol. Rydym yn wynebu heriau difrifol ac anodd o ran newid yn yr hinsawdd a thystiolaeth sy'n dangos bod bioamrywiaeth yn parhau i ddirywio.

Fframwaith Deddfwriaethol

11. Ar 21 Mehefin, lansiais ymgyngoriad o'r enw 'Bwrw Ymlaen â Rheoli Adnoddau Naturiol Cymru yn Gynaliadwy' am 12 wythnos i ymgyngori ar gynigion sy'n ceisio cyflawni ymhellach ein hymrwymiad i reoli ein hadnoddau naturiol yn fwy cynaliadwy er mwyn creu manteision economaidd, cymdeithasol a diwylliannol hirhoedlog, yn ogystal â manteision amgylcheddol, er mwyn sicrhau ffyniant parhaol Cymru.
12. Mae cryn dipyn o waith yn mynd rhagddo i ystyried goblygiadau gadael yr UE i iechyd a lles anifeiliaid. Erbyn hyn mae cytundeb ar draws y DU i ddefnyddio'r ddwy flynedd nesaf i ddylanwadu ar ddeddfwriaeth drydyddol sy'n dod i'r amlwg yn yr UE. Mae'n rhaid inni anelu at sicrhau bod gennym fframwaith deddfwriaethol ar waith sy'n cefnogi masnach a'r angen i ymateb i achosion o glefydau anifeiliaid yn gyflym ac yn effeithiol. Gall y rhain arwain at ganlyniadau pellgyrhaeddol a chostus i iechyd anifeiliaid a'r cyhoedd, yr economi a'r amgylchedd.
13. Mae angen symleiddio a chydgrynhoi deddfwriaeth cynllunio Cymru. Mae'n gymhleth ac wedi'i lledaenu ar draws nifer o Ddeddfau ar hyn o bryd. Rwy'n falch bod Comisiwn y Gyfraith ar gyfer Cymru a Lloegr yn canolbwyntio, drwy'r prosiect hwn, ar gydgrynhoi a symleiddio deddfwriaeth cynllunio yng Nghymru. Cyhoeddodd Comisiwn y Gyfraith bapur cwmpasu ym mis Mehefin y llynedd a gaiff ei ddilyn gan bapur ymgyngori mwy manwl yr hydref hwn. Bydd hyn yn arwain at adroddiad yn nodi ei gasgliadau i Weinidogion Cymru eu hystyried. Bydd hyn yn darparu sylfaen dystiolaeth i gychwyn y broses o gydgrynhoi cyfraith cynllunio yng Nghymru.

Ffyniannus a diogel

14. Fy nod yw canolbwyntio ar gamau lle mae pawb ar ei ennill sy'n sicrhau gwelliannau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol. Mae'r dull hwn yn fwyfwy cyffredin yn y sector busnes lle mae gan lawer o'r cwmnïau rhyngwladol mwyaf llwyddiannus 'llinell isaf driphlyg' neu ddull 'pobl, planed, elw'.

15. O ran datgarboneiddio, rwy'n canolbwyntio ar sefydlu fframwaith i leihau allyriadau. Mae'r rhaglen ar y trywydd cywir i gael ei cyflawni o fewn yr amserlenni deddfwriaethol.
16. Sefydlwyd Grŵp Gorchwyl a Gorffen Gweinidogol gan gydnabod y cyfrifoldeb ar draws y Llywodraeth ac mae eisoes wedi cyfarfod. Rydym wedi derbyn cyngor gan Bwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd a byddwn yn ymateb yn fuan gan amlinellu ein dull polisi mewn perthynas â Chyfrif Allyriadau Net Cymru.
17. Wrth osod ein targedau a'n cyllidebau, mae'n rhaid inni roi sylw i nifer o ddarnau o dystiolaeth ac rydym wedi gofyn i Bwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd am gyngor ynglŷn â hyn. Rydym yn datblygu ein model allyriadau, sef Cyfrifiannell 2050 Cymru.
18. Lansiodd Pwyllgor y DU ar y Newid yn yr Hinsawdd Alwad am Dystiolaeth ar Dargedau a Chyllidebau rhwng 6 Gorffennaf ac 11 Medi. Cynhelir digwyddiadau i randdeiliaid yng Nghaerdydd ar 6 Gorffennaf ac yn Neganwy ar 13 Gorffennaf i lywio'r alwad hon. Rydym wedi dechrau gweithio ar y Cynllun Cyflawni drwy sefydlu gweithgorau traws-lywodraethol i ddatblygu'r polisiâu a'r cynigion sydd eu hangen i gyflawni'r gyllideb garbon gyntaf. Dros y 18 mis nesaf byddwn yn cynnwys ein rhanddeiliaid yn y gwaith o ddatblygu'r cynllun cyflawni.
19. Rwy'n awyddus i weithredu ar Ddatgarboneiddio'r Sector Cyhoeddus. Yn ystod dadl yn y cyfarfod llawn ar 27 Mehefin nodais yr uchelgais i sicrhau bod y Sector Cyhoeddus yn garbon niwtral erbyn 2030. Er bod cyfran yr allyriadau yn y Sector Cyhoeddus yn fach, gallant ddylanwadu ar leihau allyriadau yn y sector ehangach yn ogystal â lleihau costau. Bydd Galwad am Dystiolaeth yn cael ei chyhoeddi yn gofyn i randdeiliaid am y cyfleoedd a'r heriau sy'n gysylltiedig â'r uchelgais.
20. Rydym yn parhau i gefnogi Twf Gwyrdd ac erbyn diwedd y tymor y Llywodraeth hon rydym yn disgwyl y bydd bron i £70 miliwn wedi'i fuddsoddi mewn prosiectau ynni yn y sector cyhoeddus. Nododd ein hachos busnes ar gyfer Twf Gwyrdd Cymru yr angen am gronfa fuddsoddi wedi'i chyfalafu gyda lleiafswm o £50 miliwn a all barhau i ailgylchu wrth i ad-daliadau gael eu gwneud. Mae hyn yn rhoi cyfle inni wneud tua £650 miliwn o arbedion mewn arian parod ar ynni a sicrhau gostyngiad mewn allyriadau o 2.5 miliwn o dunelli o CO2 yn ystod oes yr asedau a ariennir gennym.
21. Yn gynharach eleni, roedd modd imi wneud cyhoeddiad am ddau fuddsoddiad sylweddol. Bydd £4.5 miliwn yn galluogi Cyngor Sir Fynwy i adeiladu Fferm Solar Grove Oak a fydd yn cynhyrchu dros £500,000 y flwyddyn i'r awdurdod ac yn arwain at arbedion o bron i 50,000 o dunelli o CO2 yn ystod ei hoes. Yn ogystal, mae benthyciad o £3 miliwn ar gyfer Rhaglen goleuadau stryd LED Cyngor Sir y Fflint yn galluogi'r Awdurdod i wneud arbedion blynyddol o £400,000 ac arbed dros 25,000 o dunelli o CO2 dros oes y rhaglen.
22. Rwy'n credu bod seilwaith ynni modern, effeithlon a dibynadwy yn bwysig i'n busnesau a'n cymunedau ac rwyf wedi ymrwymo i gefnogi datblygiadau ynni adnewyddadwy newydd. Mae trydan a gwres adnewyddadwy a charbon isel yn

elfen bwysig o ddull Llywodraeth Cymru o ymdrin â datgarboneiddio.

23. O ran cyfleoedd, mae hyn yn golygu cefnogi buddsoddiadau mawr mewn ynni adnewyddadwy ar y tir, ar y môr ac ynni niwclear, gan gynnwys ein dau brosiect buddsoddi ynni mwyaf, Wylfa Newydd a Morlyn Llanw arfaethedig Bae Abertawe.
24. Mae Wylfa Newydd wedi cael ei diffinio fel blaenoriaeth ar gyfer tymor y Llywodraeth hon. Bydd yn helpu i greu swyddi o ansawdd uchel yn ogystal â bod yn bwysig i ddyfodol dur yng Nghymru. Mae gan Lywodraeth y DU gyfrifoldeb pwysig i beidio â niweidio hyder datblygwyr allweddol megis Pŵer Niwclear Horizon a'i gadwyn gyflenwi Haen 1 i fuddsoddi yng Nghymru. Ar 24 Mai, lansiodd Horizon ei drydydd cam ymgynghori cyn ymgeisio ar ei gynlluniau wedi'u diweddarau ar gyfer Wylfa Newydd. Cyflwynwyd ymateb llawn, traws-Llywodraethol, gennym i'r ymgynghoriad cynhwysfawr hwn, a ddaeth i ben ar 22 Mehefin.
25. Mae angen i Lywodraeth y DU hefyd ymgysylltu'n llawn â ni o ran y gwaith o ddatblygu diwydiant ynni morlyn llanw y DU gan ein bod wedi datblygu sylfaen wybodaeth helaeth i gefnogi'r diwydiant hwn - fel y cydnabyddir gan Adolygiad Hendry. Yn ddiweddar, ysgrifennais eto at yr Ysgrifennydd Gwladol dros Fusnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol yn gofyn am ddiweddariad ar ymateb Llywodraeth y DU i adolygiad Hendry ac i bwysleisio pwysigrwydd ymgysylltu'n llawn â ni.
26. Mae Llywodraeth y DU wedi cadarnhau y bydd yn cyhoeddi ei hymateb maes o law, ond nid yw wedi ymrwymo i amserlen. Rydym yn cwblhau'r drafft o Gynllun Morol Cenedlaethol Cymru ar gyfer ymgynghori yn y misoedd nesaf. Mae angen inni, wrth gwrs, adlewyrchu barn Llywodraeth y DU ar forlynnoedd llanw fel rhan o'r broses ymgynghori honno.
27. Rydym wedi rhoi benthychiad masnachol o £1.25 miliwn i Forlyn Llanw Bae Abertawe. Rydym yn gweithio'n agos â'r cwmni i sicrhau bod cwmnïau o Gymru yn cael y budd mwyaf posibl.
28. Rydym hefyd wedi buddsoddi yn yr adroddiadau ar y Galw am Sgiliau/Cyflenwad o Sgiliau ar gyfer datblygiad arfaethedig morlyn Bae Abertawe. Bydd y buddsoddiad hwn yn helpu i roi Cymru mewn sefyllfa i fanteisio ar y cyfleoedd a dod yn arweinydd byd yn y diwydiant newydd hwn. Rydym wedi ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol, megis Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol Cymru, gan roi mynediad cynnar iddynt i adroddiadau Gwybodaeth am y Farchnad Lafur.
29. Byddwn yn gosod targedau uchelgeisiol ond realistig ar gyfer ynni adnewyddadwy, ac rydym yn cynnal gweithdy ar 17 Gorffennaf i ymgysylltu â rhanddeiliad mewn perthynas â'r dystiolaeth a fydd yn llywio'r targedau. Mae hyn yn rhan o'n gwaith i ddatblygu llwybr ynni i gefnogi ein hymrwymiaidau datgarboneiddio a Chymru fwy ffyniannus.
30. I gefnogi hyn rwyf wedi ysgrifennu eto at Lywodraeth y DU i bwysleisio'r angen i gefnogi'r technolegau adnewyddadwy mwyaf costeffeithiol fel rhan o'i systemau cefnogi ynni. Rwyf wedi ymrwymo i ymchwilio i argymhelliad y Pwyllgor ar sefydlu cwmni cyflenwi ynni i Gymru. Rydym wedi cynnal tri digwyddiad ymgynghori

ledled Cymru a byddwn yn cyhoeddi'r canlyniad maes o law.

31. Mae ein gwasanaeth cefnogi ynni adnewyddadwy lleol yn parhau i gynyddu gosodiadau ar raddfa fach, gan ganolbwyntio ar gadw'r manteision yng Nghymru. Mae pymtheg o brosiectau wedi cael eu hadeiladu, gan gynyddu ynni sy'n eiddo i'r gymuned dros 400% i 9.3MW, o gymharu ag 1.7 MW ar ddiwedd 2014. Rydym yn parhau i bwysu ar Lywodraeth y DU o ran y gyfundrefn ariannol Contract Gwahaniaeth gan nad yw hyn, ar hyn o bryd, yn darparu'r cymorth sydd ei angen ar Gymru er mwyn cyrraedd ei thargedau ynni adnewyddadwy, gan gynnwys y diffyg cefnogaeth ar gyfer ynni gwynt ar y tir a thechnolegau tonnau llanw.
32. Mae ein gwaith ar arloesi ynni yn parhau drwy Byw yn Glyfar. Gwnaed cynnydd ar nifer o brosiectau gan gynnwys astudiaeth ddichonoldeb ar gyfer defnyddio dŵr pyllau glo fel ffynhonnell ynni ar gyfer cynllun gwres Cyngor Pen-y-bont ar Ogwr. Mae gweithdy tanwydd cynaliadwy wedi cael ei drefnu i helpu Dinas Caerdydd i ddatblygu strategaeth i ymdrin ag anghenion ansawdd aer a datgarboneiddio. Hefyd, cynhaliwyd digwyddiad llwyddiannus "Tu mewn i gartrefi a gweithleoedd clyfar" ym mis Mawrth i lywio safbwynt dinasyddion. Hyd yma mae £0.35 miliwn o fuddsoddiad Llywodraeth Cymru wedi helpu i ddenu dros £50 miliwn o arbenigedd gan helpu dau o'r arddangoswyr yn Ynys Môn a Phen-y-bont ar Ogwr.
33. Mae rhaglenni cymunedol eraill yn cynnwys ein prif raglen hynod lwyddiannus *Cartrefi Clyd Llywodraeth Cymru* sydd wedi'i chynllunio i sicrhau manteision economaidd i Gymru o ran cyfleoedd cyflogaeth a busnes. Mae pob un o'r gwelliannau effeithlonrwydd ynni a osodwyd o dan ein cynlluniau wedi cael eu cyflawni gan fusnesau bach a chanolig o Gymru.
34. Rhwng 2011 a 2016, rydym wedi buddsoddi dros £217 miliwn yn y rhaglen *Cartrefi Clyd Llywodraeth Cymru* i wella effeithlonrwydd ynni 39,000 o gartrefi pobl ar incwm isel neu sy'n byw yn yr ardaloedd â'r amddifadedd mwyaf yng Nghymru. Rwy'n disgwyl cyhoeddi ffigurau 2016-17 yn ddiweddarach y mis hwn.
35. Y llynedd, amcangyfrifir bod y cynllun Nyth wedi cyflawni arbedion o dros £400 fesul aelwyd ar filiau ynni cyfartalog. Os caiff yr amcangyfrifon hyn eu gwireddu ar gyfer pob cartref sy'n cael ei wella drwy *Nyth*, byddai'n cyfateb i arbedion blynyddol ar filiau ynni o £9.5 miliwn y flwyddyn. Mae Arbed 2 hefyd wedi creu mwy na 470 o swyddi ac wedi darparu mwy na 60,000 o oriau o hyfforddiant mewn technolegau gwyrdd i weithwyr presennol a newydd.
36. Rydym hefyd wedi cyhoeddi canfyddiadau ymchwil ar effeithiau iechyd *Nyth* yn *ddiweddar*. Mae'r ymchwil yn dangos bod y cynllun Nyth yn cael effaith gadarnhaol amlwg ar iechyd y derbynwyr a bod y rhai sy'n derbyn mesurau effeithlonrwydd ynni drwy'r cynllun yn defnyddio llai ar y GIG. Mae'r canfyddiadau hyn yn cefnogi ein penderfyniad i ymestyn y meini prawf cymhwysedd ar gyfer ein cynllun Nyth newydd i gynnwys deiliaid tai ar incwm isel sydd â chyflwr anadlu neu gyflwr cylchredol.
37. Rydym yn gwneud cynnydd o ran mynd i'r afael â thlodi tanwydd - er gwaethaf y ffaith nad yw rhai o'r dulliau ar gyfer mynd i'r afael â thlodi tanwydd wedi'u datganoli. Mae pwerau dros Ddiwygio Lles a rheoleiddio'r farchnad ynni

manwerthu yn gorwedd gyda Llywodraeth y DU. Yn gyffredinol, mae tlodi tanwydd wedi gostwng o 29% yn 2012 i 23% yn 2016. Mae hyn yn ostyngiad o 6 phwynt canran mewn dim ond pedair blynedd.

38. Byddwn hefyd yn cryfhau rheoliadau adeiladu drwy ein hadolygiad Rhan L arfaethedig eleni. Bydd hyn yn edrych ar sut y gallwn reoli gwerthoedd inswleiddio a lleihau'r defnydd o ynni mewn cartrefi.
39. Yn ogystal, rydym wedi bod yn edrych ar gyfleoedd i ddenu mwy o adnoddau a chefnogaeth gan gyflenwyr ynni, Awdurdodau Lleol, cronfeydd pensiwn ac eraill, i gyflymu buddsoddiad ledled Cymru i fynd i'r afael â thlodi tanwydd a chefnogi ein huchelgeisiau datgarboneiddio. Rydym yn edrych ar bob cyfle i arloesi o ran cynhyrchion effeithlonrwydd ynni a modelau ariannol a all helpu i annog yr aelwydydd sydd â'r gallu i dalu, yn ogystal â'r rhai sydd ar incwm isel, i fanteisio ar welliannau effeithlonrwydd ynni. Rwy'n disgwyl gallu gwneud cyhoeddiad ar fy nghynigion yn yr hydref.
40. Rwyf wedi ymrwymo i sicrhau economi fwy cylchol yng Nghymru a defnyddio adnoddau naturiol y ddaear yn llawer mwy effeithlon. Rwy'n bwriadu amlinellu map ar gyfer economi gylchol sy'n defnyddio adnoddau'n fwy effeithlon, gan adeiladu ar ein llwyddiant o ran ailgylchu.
41. Gyda chyfradd ailgylchu o 60%, mae Cymru ymhell ar y blaen i holl wledydd eraill y DU, ac o fewn ychydig bwyntiau canran i fod ar y brig yn Ewrop. I roi hyn yn ei gyd-destun, yn 2015 dim ond dwy wlad - Slofenia a'r Almaen - a aeth uwchlaw cyfradd ailgylchu o 60%. Er bod tri o'n Hawdurdodau Lleol wedi methu â chyrraedd y targed ailgylchu statudol o 58%, dim ond o 1% y methodd dau o'r tri awdurdod hynny y targed. Dengys data dros dro fod cyfradd ailgylchu trefol Awdurdodau Lleol wedi cynyddu i 63% ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Rhagfyr 2016.
42. Ar hyn o bryd rydym yn adolygu Strategaeth Wastraff Cymru, Tuag at Ddyfodol Diwastraff. Pan fyddwn wedi cwblhau'r adolygiad byddwn yn ymgynghori ar yr opsiynau yn 2018.
43. Rydym hefyd wedi dechrau paratoi'r Fframwaith Datblygu Cenedlaethol. Bydd y Fframwaith yn sicrhau bod y system gynllunio yn helpu i gyflawni amcanion allweddol Llywodraeth Cymru; nodi'r seilwaith cenedlaethol y bydd ei angen arnom; sut y dylai ein rhanbarthau dyfu; a sut y dylai'r system gynllunio yn genedlaethol, yn rhanbarthol ac yn lleol, gael ei halinio i ddarparu fframwaith cydlynol sy'n darparu sicrwydd a chyfeiriad. Mae ymgynghoriad ar y prif faterion, yr opsiynau a'r strategaeth a ffeirir ar gyfer y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol wedi'i gynllunio ar gyfer dechrau 2018.
44. Gallaf hefyd ailddatgan yr ymrwymiad i adolygu Polisi Cynllunio Cymru er mwyn ei gysoni ag amcanion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Bydd yr adolygiad hwn yn galluogi awdurdodau cynllunio lleol i lunio eu polisiau cynllunio lleol eu hunain yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ac i wneud penderfyniadau cynllunio a fydd yn helpu i'w gweithredu. Ar hyn o bryd rydym yn gweithio ar y ddogfen ac yn diweddarau'r polisi lle bo'r angen. Bydd ymgynghoriad ar y ddogfen lawn yn cael ei gynnal yn gynnar yn 2018.

45. Yn ystod y flwyddyn ariannol hon byddwn yn buddsoddi dros £54 miliwn (cyfalaf a referniw) i gefnogi gweithgareddau a chynlluniau i leihau perygl llifogydd ac arfordiroedd ar draws Cymru. Rydym yn diweddarau'r Strategaeth Genedlaethol ar gyfer Rheoli Perygl Llifogydd ac Arfordiroedd yng Nghymru. Bydd y strategaeth newydd yn egluro ymhellach rolau a chyfrifoldebau, yn enwedig o ran yr arfordir, ac yn annog mesurau llifogydd naturiol a chynlluniau peirianeg gwyrdd. Rydym wedi ymrwymo i barhau i ariannu gwaith rheoli perygl llifogydd ar raddfa fach, gan ddarparu llwybr symlach i awdurdodau lleol wneud cais am arian ar gyfer cynlluniau hyd at £100,000.
46. Yn ystod y flwyddyn ariannol hon byddwn yn darparu £2 filiwn ar gyfer y grant hollbwysig hwn. Rydym yn gweithio gydag awdurdodau lleol ar gynlluniau ar gyfer buddsoddi cyfalaf o £150 miliwn mewn rheoli risg arfordiroedd gyda chyllid ar gyfer adeiladu yn dechrau o 2018-19. Rydym yn adolygu achosion busnes a gyflwynwyd gan awdurdodau lleol a byddwn yn cadarnhau'r prosiectau a fydd yn cael eu datblygu ymhellach cyn bo hir. Rydym wedi annog y defnydd o gynlluniau peirianyddol hybrid neu wyrdd i leihau perygl llifogydd, sydd wedi gweithio'n dda mewn mannau megis Abertawe, Pontarddulais, Bae Colwyn a'r Borth. Bydd y Strategaeth Genedlaethol newydd yn annog ymhellach ddulliau gweithredu mewn dalgylchoedd ehangach megis gwell rheolaeth o gefn gwlad/ucheldir i gadw dŵr ac adfer gorlifdiroedd gweithredol.
47. Mae mynd i'r afael â llygredd amaethyddol yn hanfodol os ydym am wella ansawdd dŵr yng Nghymru. Mae ein hymgyngoriad 'Rheoli Adnoddau Naturiol Cymru yn Gynaliadwy', yr wyf eisoes wedi cyfeirio ato, yn ystyried ymarferoldeb pwerau newydd a fyddai'n galluogi Gweinidogion Cymru, drwy is-ddeddfwriaeth, i wneud darpariaeth ar gyfer mesurau sylfaenol mewn perthynas â rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy. Mae hyn yn cynnwys mesurau i fynd i'r afael ag effeithiau cronus gweithgareddau amaethyddol risg isel. Cafwyd nifer fawr o ymatebion i'n hymgyngoriad ar Barthau Perygl Nitradau ac rwy'n gobeithio rhyddhau crynodeb o'r ymatebion yn ddiweddarach yn ystod yr haf, i'w ddilyn gan fy ymateb ffurfiol.
48. Ym mis Mawrth, ymrwymais gyllid ar gyfer haen olaf Rhaglen Datblygu Gwledig 2014-2020, sef cyfanswm o £223 miliwn, i wneud defnydd llawn o warant y Trysorlys ar gyllid hyd at 2020. Ers lansio'r Rhaglen Datblygu Gwledig, rydym wedi rhyddhau £787 miliwn i'w fuddsoddi er budd cymunedau, ffermwyr, coedwigwyr a busnesau bwyd yng Nghymru drwy Raglen Datblygu Gwledig 2014 - 2020. Mae hynny dros 82% o'r Rhaglen.
49. Pan fydd yr addasiad presennol wedi'i gymeradwyo, bydd y dyraniad ar gyfer y Rhaglen yn cael ei ddiwygio i £774.35 miliwn, gyda £519.62 miliwn o hwnnw yn arian yr UE. Gan ystyried dyraniad y Rhaglen ddiwygiedig yn y dyfodol, ceir ymrwymiad sy'n werth ychydig dros 100%. Yn ddiweddar, cytunais ar gynllun dangosol o gyfnodau datgan diddordeb ar gyfer y dyfodol i ymrwymo gweddill y cyllid ar gyfer y rhaglen. Mae rhestr ddangosol o'r cyfnodau sy'n weddill ar adran Rhaglen Datblygu Gwledig gwefan Llywodraeth Cymru.
50. Agorwyd Cronfa'r Môr a Physgodfeydd Ewrop 2014-2020 yn llawn ym mis Ionawr 2017 ac rydym wedi cyhoeddi canllawiau manwl. Rydym wedi gwneud cynnydd

da drwy baratoi nifer o brosiectau cadarn ac, mewn nifer o achosion, wedi cyflwyno ceisiadau. Rydym yn gweithio'n agos gyda diwydiant a rhanddeiliaid i ysgogi a chefnogi'r gwaith o ddatblygu prosiectau. Mae chwe chais, sy'n gofyn am ychydig dros £600,000 o grant Cronfa'r Môr a Physgodfeydd Ewrop, yn cael eu harfarnu ar hyn o bryd.

Iach ac egniol

51. Rwy'n awyddus i weld mwy yn cael ei wneud ar draws Cymru, o gynhyrchu sylfaenol i weithgynhyrchu a gwasanaeth bwyd, er mwyn datblygu a chyflenwi'r farchnad ar gyfer cynhyrchion bwyd a diod iach. Byddai hyn yn creu manteision i iechyd a'r economi fel ei gilydd.
52. Ddwy flynedd ers cyhoeddi Tuag at Dwf Cynaliadwy: Cynllun Gweithredu ar gyfer y Diwydiant Bwyd a Diod, mae'r twf wedi rhagori ar y disgwyliadau, sef twf o 17% i £6.1 biliwn yn 2015, sydd eisoes yn fwy na hanner ffordd tuag at darged twf 2020 o 30%.
53. Cynhyrchodd y sector dros £337 miliwn drwy allforion yn 2016 gyda thros 72% yn mynd i'r Undeb Ewropeaidd, cynnydd sylweddol o dros 27% o gymharu â'r cyfanswm o £264 miliwn a allforiwyd yn 2015.
54. Yn amlwg, er mwyn mynd i'r afael â'r etifeddiaeth o ganlyniadau iechyd gwael mae'n ofynnol i unigolion gymryd mwy o gyfrifoldeb dros eu ffordd o fyw, ond mae hefyd yn ymwneud â sicrhau bod cymunedau yn byw mewn amgylchedd nad yw'n creu afiechyd ac sy'n cynnwys y seilwaith sy'n eu galluogi i gymryd camau i wella eu lles.
55. Rydym yn gwbl ymrwymedig i wella ansawdd yr aer ar draws Cymru. Rydym yn mynd i'r afael â llygredd aer drwy Reoli Ansawdd yr Aer yn Lleol, rheoleiddio'r diwydiant, y system gynllunio, hyrwyddo teithio byw ac annog mesurau lleol eraill sy'n gysylltiedig â manau gwyrdd a choed. Wrth gynyddu cydnerthedd cymunedau, mae'n bwysig lleihau'r baich iechyd yn sgil llygredd aer. Gall mesurau i gynyddu'r nifer o gerbydau allyriadau isel a thrydaneiddio rheilffyrdd oll gyfrannu at hyn. Cyhoeddais ganllawiau polisi newydd i Awdurdodau Lleol ar 15 Mehefin, a oedd yn cyd-daro â Diwrnod Aer Glân, i sicrhau bod y gyfundrefn rheoli ansawdd yr aer yn lleol yn cyd-fynd â'r ffyrdd o weithio yn neddfwriaeth Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Bydd Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi canllawiau i gefnogi gweithwyr iechyd proffesiynol gyda negeseuon allweddol am gefnogi Awdurdodau Lleol a chyfathrebu peryglon ansawdd aer gwael i'r cyhoedd. Byddwn yn cynnal ymgyrch i godi ymwybyddiaeth o ansawdd aer.
56. Rydym yn dadansoddi'r ymatebion sy'n ymwneud yn benodol â Chymru i'r cydymgyngoriad ar draws y DU ar gynllun ansawdd aer drafft newydd y DU. Bydd yr ymgyngoriad, a ddaeth i ben yn ddiweddar, yn cynnwys ymrwymiad gan Lywodraeth Cymru i ymgyngori ar fanylion y fframwaith Parth Aer Glân i Gymru. Mae angen cyhoeddi cynllun y DU yn ei ffurf derfynol erbyn diwedd mis Gorffennaf.
57. Rwyf hefyd yn awyddus i sicrhau bod gan Gymru anifeiliaid cynhyrchiol iach, gydag ansawdd bywyd da; bod pobl yn ymddiried yn y ffordd y caiff bwyd ei

gynhyrchu a bod ganddynt hyder yn y broses; a bod iechyd y cyhoedd yn cael ei ddiogelu.

58. Bydd cynllun gweithredu blynyddol 2017/18 Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru yn cael ei gyhoeddi ddiwedd mis Gorffennaf. I gefnogi'r gwaith hwn, mae Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru yn hyrwyddo cyfranogiad a chydweithio ymysg rhanddeiliaid, sy'n cwmpasu'r sbectrwm cyfan o faterion iechyd a lles anifeiliaid.
59. Mae Cynllun Wrth Gefn Llywodraeth Cymru ar gyfer Clefydau Egsotig mewn Anifeiliaid sy'n nodi'r prosesau gweithdrefnol a'r strwythurau i'w defnyddio i ymdrin ag achosion o glefyd mewn anifeiliaid yn cael ei adolygu i ystyried y gwersi a ddysgwyd o'r achosion diweddar o fflw adar. Mae'r profiad yn sgil yr achosion hyn yn dangos yn glir pa mor bwysig yw cael cynlluniau cadarn wrth gefn.
60. Un o egwyddorion craidd Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru yw "Mae atal yn well na gwella". Er mwyn ymgorffori'r egwyddor hon yn llawn mewn ffordd o weithio ar draws y diwydiant, rydym yn gweithio mewn partneriaeth â Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru i ystyried trefniadau cynllunio gweithredol ar gyfer iechyd anifeiliaid. Mae hyn yn cysylltu â'n gwaith parhaus o godi ymwybyddiaeth o arferion bioddiogelwch da. Mae grŵp gorchwyl a gorffen bach, sy'n cynnwys ffermwyr a milfeddygon wedi cael ei sefydlu i ddatblygu hyn.
61. Rydym wedi gweithio'n agos â rhanddeiliaid i gyflawni'r prosiect i symleiddio'r rheolaethau Cyfnod Gwahardd Symud Chwe Niwrnod presennol. Bydd y trefniadau newydd ar gyfer Unedau Cwarantyn yn lleihau'r cymhlethdod i ffermwyr. Mae'r Gorchymyn Rheoli Clefydau diwygiedig wedi ei raglennu i ddod i rym ar 11 Medi er mwyn osgoi unrhyw effaith andwyol ar y tymor sioeau eleni.
62. Rydym wedi gwneud cynnydd sylweddol dros y naw mlynedd diwethaf tuag at ein nod o sicrhau Cymru heb TB. Mae'n rhaid inni barhau â'n gwaith i fynd i'r afael â'r clefyd hwn er mwyn diogelu dyfodol y diwydiant a diogelu iechyd y cyhoedd ac iechyd anifeiliaid. Ar 20 Mehefin, cyhoeddwyd dwy ddogfen allweddol a sefydlodd y naws. Mae ein dogfen drosfwaol yn nodi ein sylfeini, ein gwerthoedd craidd a'r polisiau allweddol a fydd yn asgwrn cefn ein rhaglen am flynyddoedd lawer i ddod, ac mae'r Cynllun Cyflawni yn cynnwys mesurau a gwelliannau manwl i'w mabwysiadu ar lefel Cymru gyfan ac yn rhanbarthol.
63. Bydd y cynllun cyflawni yn ddogfen fyw a fydd yn cael ei diweddarau yn ôl yr angen, gan ganiatáu i'r Rhaglen addasu i'r sefyllfa sy'n newid. Mae'r ffordd hyblyg hon o weithio yn ein galluogi i fod yn ymatebol i wybodaeth newydd a gwybodaeth sy'n dod i'r amlwg am y clefyd ac mae'n galluogi cynnwys gwelliannau'n gyflym i adlewyrchu'r wyddoniaeth a'r wybodaeth ddiweddaraf.
64. Ym mis Ionawr, cyhoeddais warchodaeth gryfach yn nyfroedd Cymru i lamhidyddion ac adar y môr. Cyflwynwyd tair Ardal Gadwraeth Arbennig ar gyfer llamhidyddion i'r Comisiwn Ewropeaidd fel pecyn o bum safle yn y DU ac Ardal Warchodaeth Arbennig newydd ar gyfer y trochydd gyddfgoch ac estyniadau morol i ddwy Ardal Forol Warchodedig sy'n bodoli eisoes ar gyfer amddiffyn aderyn drycin Manaw, palod yr Iwerydd a môr-wenoliaid. Gyda'r chwe dynodiad

morol newydd mae bellach 132 o Ardaloedd Morol Gwarchoddedig yng Nghymru sy'n diogelu amrywiaeth eang o gynefinoedd, rhywogaethau ac adar gan gefnogi defnydd cynaliadwy o'n moroedd.

65. Rydym yn awyddus i roi cynllun rheoli hyblyg ar waith ar gyfer y bysgodfa cregyn bylchog yn Ardal Gadwraeth Arbennig Bae Ceredigion ac wedi sefydlu grŵp sy'n cynnwys cynrychiolwyr o fyd gwyddoniaeth, diwydiant a grwpiau amgylcheddol. Rydym yn gweithio gyda chyfreithwyr i ddatblygu deddfwriaeth newydd.

Uchelgais a dysgu

66. Mae gwaith yn parhau i ddod â Gorchymyn Cyflogau Amaethyddol 2017 i rym cyn gynted ag y bo modd. Bydd y Gorchymyn newydd yn cynyddu lefelau cyflogau 2016 ar gyfer pob categori a graddau o weithwyr amaethyddol. Mae'n hanfodol bod ystyriaeth lawn a phriodol yn cael ei rhoi i gyfreithlondeb pob Offeryn Statudol newydd. Mae cynnal y gyfundrefn Isafswm Cyflog Amaethyddol a sicrhau cyflog ac amodau priodol i weithwyr amaethyddol yng Nghymru yn parhau i fod yn flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru.

67. Mae'r Panel Cyngori ar Amaethyddiaeth a ddechreuodd ar ei waith ym mis Mehefin 2016 yn allweddol i wella cyfleoedd hyfforddi a datblygu o fewn y sector a mynd i'r afael ag unrhyw brinder sgiliau. Un o swyddogaethau statudol allweddol y Panel annibynnol yw hyrwyddo datblygu gyrfa a sgiliau. Mae Is-bwyllgor y Panel ar Sgiliau, Datblygu a Hyfforddiant yn dwyn ynghyd arbenigwyr o fewn y diwydiant a'r byd academiaidd gyda'r bwriad o nodi'r bylchau, y pwysau a'r blaenoriaethau o ran hyfforddiant ac addysg a datblygu dull cydlynol o gadw a gwella sgiliau mewn amaethyddiaeth.

68. Yn ogystal, mae ein rhaglen Cyswllt Ffermio eisoes yn darparu cefnogaeth sylweddol i'r sectorau amaeth a choedwigaeth yng Nghymru i helpu i wella eu gwybodaeth a'u sgiliau ac yn y pen draw eu cydnerthedd a'u proffidioldeb.

69. Mae'r rhaglen bellach yn dechrau ar ei hail flwyddyn. Fel ar 20 Mehefin, mae 7,449 o fusnesau a thros 14,500 o unigolion wedi cofrestru ar gyfer y rhaglen newydd.

Lesley Griffiths AC

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Gorffennaf 2017

Cadeiryddion y Pwyllgorau
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

11 Gorffennaf 2017

Annwyl Gadeirydd

Gweithredu Deddf Cymru 2017

Fel y gwyddoch, mae Deddf Cymru 2017 yn darparu bod yn rhaid i Ysgrifennydd Gwladol Cymru benodi, drwy reoliadau, 'brif ddiwrnod penodedig', pan ddaw'r model cadw pwerau newydd i rym. Mae'r Ddeddf hefyd yn darparu bod yn rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol ymgynghori â mi, fel Llywydd, cyn gwneud rheoliadau o'r fath.

Amgaeaf lythyr gan yr Ysgrifennydd Gwladol yn nodi ei fwriad i bennu **6 Ebrill 2018** fel y prif ddiwrnod penodedig. Mae hefyd yn nodi ei fod yn bwriadu cychwyn y rhan fwyaf o'r darpariaethau sy'n weddill yn Neddf Cymru ar yr un pryd.

Byddwch yn sylwi o lythyr yr Ysgrifennydd Gwladol ei fod yn bwriadu ysgrifennu eto o ran goblygiadau'r sesiwn Seneddol ddwy flynedd i'r broses Cydsyniad Deddfwriaethol. Byddaf yn rhannu'r llythyr hwn gyda chi maes o law.

Buaswn yn ddiolchgar pe gallech roi gwybod i mi erbyn dydd Gwener 28 Gorffennaf a oes gan eich pwyllgorau unrhyw sylwadau i'w gwneud ar gynigion yr Ysgrifennydd Gwladol.

Yn gywir



Elin Jones AC
Llywydd

Amg

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg / We welcome correspondence in Welsh or English

Elin Jones AM
Presiding Officer
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
CF99 1NA

Ref: 250SUB 17

10th July 2017

Dear Elin,

I am writing regarding the implementation of the Wales Act 2017. The Act provides for the Secretary of State to appoint, through regulations, a “principal appointed day” (PAD) on which the new reserved powers model comes into force. The Act specifies that I consult the Welsh Ministers and the Assembly’s Presiding Officer before making regulations appointing the PAD. I am therefore writing to seek your views on my proposal to specify **6 April 2018 as the principal appointed day**.

Three key factors have informed my proposed date. Firstly, the need to implement the new reserved powers model of Welsh devolution as soon as practicable, to provide a clearer settlement and a well-defined division between devolved and reserved responsibilities. The lack of clarity that is a feature of the current Welsh devolution settlement continues to hinder our administrations working together as effectively as they might.

The 2017 Act requires the PAD to be at least four months after the regulations appointing the date are made. Making these regulations this autumn would provide Parliament, the National Assembly for Wales and both our governments with sufficient notice to prepare for the new model.

Secondly, as you know the new devolved taxes - the Land Transaction Tax and Landfill Disposals Tax - come on stream on 6 April 2018. Bringing the reserved powers model into force on the same day would deliver a strong message that Welsh devolution has come of age.

Thirdly, we need to be clear about the model of Welsh devolution which applies as we prepare for our exit from the European Union. Implementing the reserved powers model in April 2018 provides us with sufficient time to make the necessary preparations before exit day.

I also propose to commence most of the remaining sections of the Wales Act 2017 in the same order. These sections devolve further powers to the National Assembly and the Welsh Ministers. The devolution of these powers is already reflected in the reserved powers model and so it makes sense to bring these sections into force at the same time.

The current session of Parliament will run until 2019, meaning the new reserved powers model would be brought force mid-way through the session. Clearly this has implications for any Legislative Consent Motions that may be required, and my officials are working to assess the impact. I will write to you once this analysis is completed. You will be aware that under Schedule 7 to the 2017 Act the current *conferred* powers model would continue to apply to those Assembly Bills which have passed Stage 1 by the PAD.

I would be grateful to receive your response by **4 September**, enabling the regulations to be drafted by early autumn. I am happy to share with you the regulations in draft before they are laid.

I am writing in similar terms to the First Minister of Wales.

Yours,


Alun Cairns MP
Secretary of State for Wales
Ysgrifennydd Gwladol Cymru



Ein cyf/Our ref:
Eich cyf/Your ref:

Ebost/Email:
ceri.davies@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk
Ffôn/Phone: 03000 654248

Mike Hedges AM
Chair of the Climate Change, Environment and Rural Affairs Committee
National Assembly for Wales

Dear Mr Hedges,

I am writing in response to the recent session of the Climate Change, Environment and Rural Affairs Committee with the Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs, Lesley Griffiths, to inform the Committee's inquiry in the management of MPAs in Wales. Several references were made that relate to the work of NRW which it would be helpful to clarify.

1. Wales MPA Management Steering Group and NRW's support for MPA management in Wales. Questions were asked about the outcome of a consultation on an area management approach for MPAs and NRW's funding of local Relevant Authority Groups.

The Wales MPA Management Steering Group (MPAMSG), of which NRW is a member, did favour a 7 management-area approach in response to a consultation on an area-based approach to MPA management. It is suggested, for clarity, that this information needs to be caveated with the further conclusions and intentions of the Steering Group, as stated in the Cabinet's Secretary's recent letter to NRW and all MPA management authorities (8th May 2017) which is that the 7 areas approach was concluded to be unaffordable, and also that the new agreed focus and priority of the Steering Group has moved on to "providing strategic support and guidance to management authorities to facilitate activity which has greatest impact on the condition of MPAs, their features and network as a whole."

NRW has also confirmed that our priority in terms of resource allocation is improving the condition of the *network* of MPAs through effective management. Overall, we are clear that the *key mechanism* for effective management of the MPA network is via the planning, assessment and regulatory regime, and it is here that resource needs to be focused. NRW has already provided a note to your Committee on this subject to improve understanding of what constitutes MPA management activity.

NRW is also supportive of working collaboratively with partners to improve the management of MPAs and actively does so via staff support and recent NRW grant-aided projects, and partnership delivery. This is the final year of the NRW 3-year partnership funding targeted at projects that were assessed through a competitive process. This was a step change from the legacy bodies' approach of core funding organisations to funding

specific outcomes on a project basis that align with NRW's priorities. We are currently setting up a new commissioning approach for future funding of partnership projects.

Relevant Authority Groups and site officers are an additional mechanism for MPA management that, in particular, can provide a liaison and awareness-raising role, rather than the primary mechanisms for condition improvement, and there are clear examples of good practice in this regard. The key issues in relation to MPA management is recognising where the greatest impact on condition across the network is delivered, as set out above, and targeting our resources appropriately.

2. The evidence base and monitoring the MPA network. Questions were also asked as to whether NRW was adequately resourced for its MPA management and monitoring roles, fulfilment of our statutory duties, and in relation to gaps in the evidence base.

Overall the marine environment is a technically challenging and resource intensive environment to monitor and survey. As a result, our evidence base does have gaps, but we also use modelling effectively to understand the distribution of habitats and species etc.

NRW has a variety of duties in relation to MPAs including statutory advice, certain monitoring, regulation etc. As part of our role, NRW undertakes a variety of marine monitoring on the extent and condition of MPA features. This focusses on supporting statutory requirements for monitoring and reporting under the EU Habitats and Birds Directives. NRW's marine monitoring programme is, however, currently a minimum service and resources are challenging. We are, however, working with JNCC to support the development of a UK marine biodiversity monitoring programme prioritised on the basis of risk. We will assess the funding requirements of this new programme with Welsh Government once work concludes later this year.

Site Condition Reports are the tool that most partners, management authorities, and WG, request from NRW to support effective MPA management decisions. This is a challenge for NRW to resource as there is no statutory requirement to produce such reports or collect the relevant monitoring information. Your Committee also took an interest in Site Condition Reports and asked NRW about availability. To address the demand, NRW is in the process of producing *indicative* condition assessments of all features on all European marine sites, and results will be available later this year. We are also looking at options to develop a sustainable ongoing process for site condition report production.

As referred to above, I re-enclose a note describing what constitutes management of MPAs, which I hope will be informative.



If you have any queries in relation to the clarifications provided above, please do not hesitate to contact me.

Yours sincerely,

A handwritten signature in black ink, which appears to read "Ceri Davies".

Ceri Davies
Executive Director for Evidence, Policy and Permitting

Management of marine protected areas in Wales

Briefing note: June 2017

Introduction

Effective management of marine protected areas (MPAs) is essential to achieve the conservation objectives set for individual sites and to meet Government's obligations to secure an ecologically coherent and well managed network of MPAs. Effective management of MPAs also helps to maximise the contribution the MPA network makes to the health and resilience of, and the societal benefits from, the marine environment as a whole.

Management of MPAs takes numerous forms, with some management activity applying to individual sites, and other management to activities or uses across the network. Effective application of planning and regulation is the primary mechanism for MPA management to secure the conservation objectives of sites and wider benefits of the network, and prevent negative impacts. Other forms of MPA management focus on unregulated activities, and delivery of local site-specific management actions such as a code of conduct handed out to marine users in Cardigan Bay Special Area of Conservation (SAC) or specified visitor moorings in Skomer Marine Conservation Zone (MCZ).

This briefing note provides some more details on MPA management activity in Wales.

Strategic planning

Strategic planning ultimately aims to guide development to locations which maximise the use of available resources, whilst minimising adverse socio-economic and environmental impacts, including those on MPAs. Examples of strategic plans that take account of Welsh MPAs are the Welsh National Marine Plan, currently being developed by Welsh Government, and plans published by The Crown Estate in support of their strategic seabed leasing programmes for renewable energy and aggregate extraction.

Formal development plans and programmes are typically subject to Strategic Environmental Assessment (SEA), which is the process of appraisal through which environmental protection and sustainable development are considered, and are factored into national and local decisions regarding Government (and other) plans and programmes.



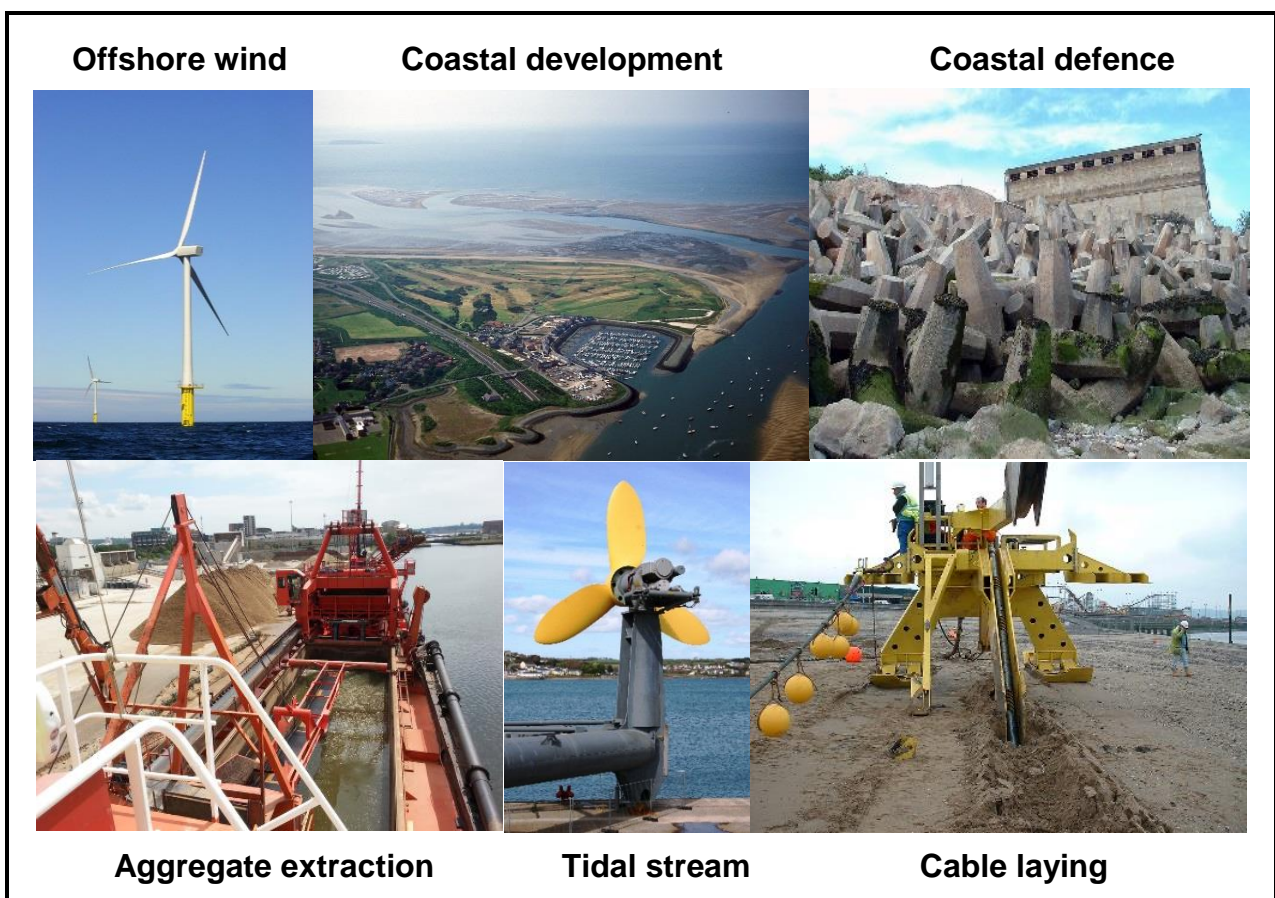
The potential for a plan or programme to adversely affect MPAs designated under the EU Habitats and Species and / or Bird's Directives will also be assessed through a plan level Habitats Regulations Appraisal (HRA).

Regulation

Development projects in Welsh waters are subject to a range of regulatory regimes including 'marine licensing' under the Marine & Coastal Access Act (2009). Marine licences apply to certain activities proposed within Welsh waters that typically involve the deposit of substances or objects into the sea or onto the sea bed, construction, improvement or alteration works, and any form of dredging. Marine licensing is delivered by Natural Resources Wales (NRW) on behalf of Welsh Ministers, and 65 licences were granted for activities occurring within MPAs in Wales last year.

Advice is given to developers before activities occur and, depending on the location and nature of a project, the potential impacts of proposed developments are assessed through an Environmental Impact Assessment and / or a Habitats Regulation Assessment (HRA) before any development occurs. Many of these developments are innovative, novel ways of using the sea and careful consideration of the effects they may have on our protected habitats and species is needed. Depending on the outcome of these assessments, mitigation and compensatory measures may be required before a development can be approved.

A large range of activities are assessed this way including:



Case study: Adaptive Management - DeltaStream Tidal Energy project

Significant lessons were learnt through the consenting process for Tidal Energy Limited's (TEL) DeltaStream project in Ramsey Sound in managing risk and uncertainty within acceptable limits and the role of a 'deploy and monitor' based approach, implementing adaptive management as a way of dealing with uncertainty about impacts.

Ramsey Sound, in which the device was to be installed, lies within Pembrokeshire Marine Special Area of Conservation (SAC) which was designated to protect grey seal and reef habitat among other features. Habitats Regulations and Environmental Impact Assessments concluded that, provided certain conditions were adhered to, the device would not adversely affect marine wildlife. These conditions were detailed within the various licences and permits issued for the project.

A collaborative approach was taken between TEL, NRW and other relevant bodies in the form of an Environmental Management Committee, which oversaw the development of a Collision Risk and Adaptive Management Plan. This crucial document detailed the measures to be taken to protect marine wildlife from adverse effects and how these conditions of the various licences and permits would be met.

This project was ground breaking in this respect, and the important steps TEL and DeltaStream made will inform the development of future proposals for commercial scale tidal energy projects.



Other management action

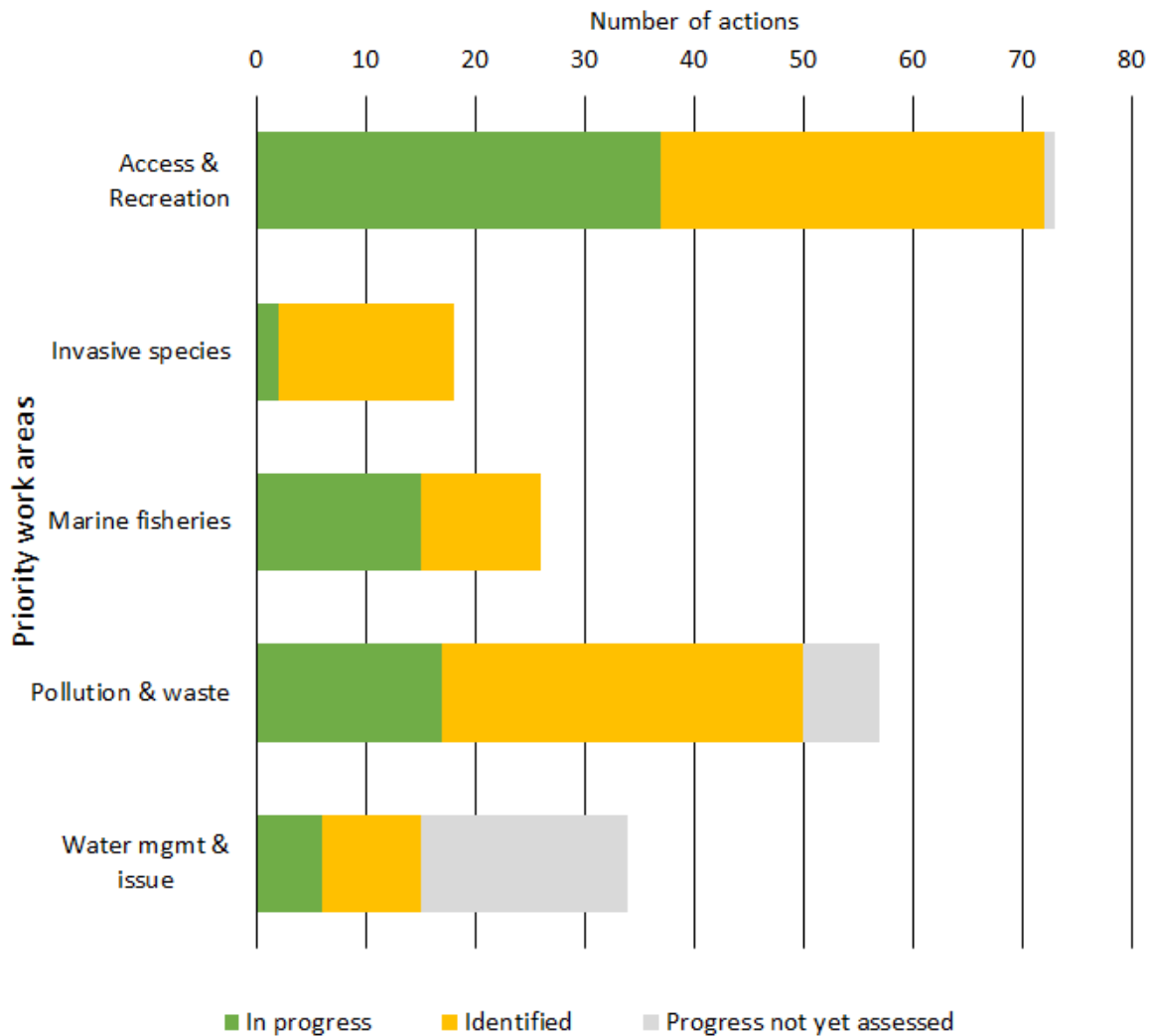
Some other areas of MPA management focus on activities that are not regulated via the routes described above; for example, recreational activities tend to be unregulated. There are many examples of how unregulated activities are being actively managed in Wales to avoid impacts on MPA features, whilst allowing for access to and enjoyment of our seas and wildlife. Further details of the variety of MPA management work undertaken in Wales, in addition to core management via planning and regulation, are provided here.

In 2016, NRW commenced work on its Marine Protected Area (MPA) Condition Improvement Project (CIP) based on the outputs of the LIFE Natura 2000 Programme for Wales (2012-2015). The overarching aim of the MPA CIP is to develop and deliver a prioritised work programme focussing on actions that deliver maximum impact on the condition (or maintenance of condition) of marine features across Wales' Natura 2000 network.

The MPA CIP has identified five priority work areas and the list below provides examples of the pressures and threats for which actions have been identified:

1. Access and recreation (e.g. damage to habitat features or disturbance of species features);
2. Invasive species (e.g. marine non-natives)
3. Marine fisheries (e.g. potting and netting activities)
4. Pollution and waste (e.g. marine litter and diffuse water pollution)
5. Water management and issues (e.g. coastal squeeze)

The chart below shows the number of actions identified under each priority work area and delivery progress to date. Many of the “in progress” actions are being taken forward through existing partnerships and some are being funded through NRW’s competitive grant fund or directly by Welsh Government. However, some of these actions further funding is still required to complete delivery, and NRW and external partners are working to develop proposals for external funding to enable this and the delivery of other prioritised actions.



Examples of the projects being delivered under the MPA CIP and a flavour of other management activities being delivered for MPAs across Wales are provided overleaf.

Example of priority projects contributing to the MPA Condition Improvement Project

Cross-Wales case study: Assessing Welsh Fishing Activities project



Welsh Government and NRW are undertaking a comprehensive project to assess the impacts of all marine fisheries activities from licensed and registered fishing vessels on protected features of European Marine Sites in Wales. There are 525 assessments to undertake which **have been** prioritised **based on** risk. Welsh Government will use the assessments to consider any management which may be required to address potential impacts on a site-by-site or all-Wales basis. The project's outputs **will** be used to support the aims of The EU Habitats Directives, The Environment Act and The Wellbeing of Future Generations Act.

Multi-site case study: Litter projects in Pen Llyn a'r Sarnau & Cardigan Bay SACs

Two litter projects on two European Marine Sites are working collaboratively to deliver results. The projects are working with businesses in two villages (Criccieth & Llangrannog) to investigate the source of litter and try innovative ways to reduce litter including:

- Reducing packaging
- Using biodegradable packaging
- Not using straws
- Providing a water fountain instead of selling plastic bottles
- Running a return your bottle scheme
- Providing information to customers



They are also working with other organisations to deliver more traditional marine litter activities including beach cleans and awareness raising. The projects are funded under the NRW competitive grant scheme and will be completed in March 2018.




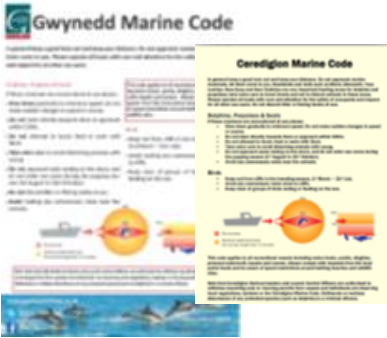



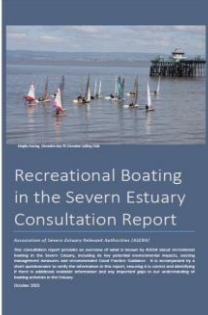

Single site case study: Porthdinllaen Sea Grass project



The aim of this project is to develop and implement management options that will improve the condition of the seagrass whilst allowing the existing use of the bay to continue. The aim is to develop and implement these management options in full partnership with stakeholders. This project has several strands:

- Adaptation of existing moorings
- Preparation of a mooring replacement plan for the inner harbour
- Investigate the impact of vehicles on the intertidal seagrass and possible solutions
- Determining the responsibility for the outer harbour
- Review and disseminate information about the project
- Stakeholder engagement and raising awareness

Examples of other MPA management work being taken forward in Wales

| | | |
|--|--|---|
|  <p>Visitor moorings to protect seagrass beds at Skomer MCZ</p> |  <p>Morfa Gwyllt lagoon project: working to improve the condition of the lagoon in Pen Llŷn a'r Sarnau SAC</p> |  <p>Citizen science at Skomer MCZ: showing how the site's scallop population is increasing</p> |
|  <p>Gwynedd and Ceredigion Marine Codes to protect dolphins in Pen Llyn a'r Sarnau SAC, Cardigan Bay SAC and surrounding areas</p> |  <p>Bait digging code of conduct to protect features in Pembrokeshire Marine SAC</p> |  <p>Llyn Marine Ecosystems Project: working with stakeholders to improve the marine environment of the Llŷn Peninsula</p> |
|  <p>Skomer MCZ team raising awareness of the sites boating zone.</p> |  <p>Assessment of recreational boating at the Severn Estuary EMS.</p> |  <p>Dolphin watch: assessing impacts of recreational boating on dolphin behaviour in Pen Llŷn a'r Sarnau SA</p> |

Eitem 6

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 9

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon